

2023/0353(NLE)

22.3.2024

***

OSNUTEK PRIPOROČILA

o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Sporazuma na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije
(COM(2023)0580 – C9-xxxx/2024 – 2023/0353(NLE))

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

Poročevalka: Silvia Modig

Oznake postopkov

- * Postopek posvetovanja
- *** Postopek odobritve
- ***I Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
- ***II Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
- ***III Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

VSEBINA

	Stran
OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	5
OBRAZLOŽITEV	6
PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE POROČEVALKA PREJELA PRISPEVEK	8

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Sporazuma na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije

(COM(2023)0580 – C9-xxxx/2024 – 2023/0353(NLE))

(Odobritev)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga sklepa Sveta (COM(2023)0580),
  - ob upoštevanju osnutka sporazuma na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije,
  - ob upoštevanju zahteve za odobritev, ki jo je Svet podal v skladu s členom 192(1) in točko (a) drugega pododstavka člena 218(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije (C9-XXXX/2024),
  - ob upoštevanju člena 105(1) in (4) ter člena 114(7) Poslovnika,
  - ob upoštevanju mnenja Odbora za ribištvo,
  - ob upoštevanju priporočila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (A9-0000-2024),
1. odobri sklenitev sporazuma;
  2. naroči svoji predsednici, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu, Komisiji in vladam ter parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Človeštvo je priča zgodovinskemu trenutku, saj se sooča s hudo **podnebno krizo in krizo biotske raznovrstnosti**, ki jo je Parlament kot tako priznal že na začetku tega mandata, zato moramo nujno ukrepati. Ljudje se počutimo nemočni zaradi obsežne znanstvene literature o propadanju naših naravnih sistemov in našem skupnem neuspehu, da bi zaščitili tisto, od česar smo najbolj odvisni. Medvladna platforma o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) je v svojem globalnem ocenjevalnem poročilu zapisala zastrašujočo informacijo, da milijonu vrst grozi izumrtje in da bi jih lahko veliko izginilo v nekaj desetletjih, pri čemer je za to kriva predvsem človekova dejavnost. Znanstveniki, ki so sodelovali pri pripravi poročila, menijo, da 40 % morskega okolja „kaže hude posledice degradacije“. Po podatkih Svetovne meteorološke organizacije je bila svetovna temperatura leta 2023 najvišja doslej, temperatura svetovnih oceanov pa je dosegla nov rekord. IPCC nam sporoča, da so odločitve, ki jih sprejemamo zdaj, odločilne za prihodnost naših oceanov, in poudarja, da je treba dati prednost pravočasnim, ambicioznim in usklajenim ukrepom za spoprijemanje s trajnimi spremembami oceanov brez primere.

Čeprav je EU zavezana agendi za **evropski zeleni dogovor**, ki zajema naravovarstveni in podnebni steber, je zelo pomembna tudi njena mednarodna razsežnost, da se zagotovi globalna spodbuda za ukrepanje, usklajevanje ukrepov in razvoj ustreznih sistemov upravljanja. Kriza biotske raznovrstnosti in podnebna kriza sta medsebojno prepleteni ter že po naravi globalni in čezmejni, od razpršenih temeljnih vzrokov do čezmejnih učinkov. Hkrati pa je ta dvojna kriza tudi izrazito lokalna. Obalne skupnosti v Evropi in drugod po svetu se spoprijemajo s posledicami propada naših oceanskih sistemov. Ukrepati je treba na vseh ravneh, predvsem pa potrebujemo mednarodni okvir za upravljanje naših oceanov, ki so svetovna skupna dobrina, in trajnostno gospodarjenje z njimi. Odprto morje je morsko območje, ki leži zunaj nacionalnih jurisdikcij držav, 200 navtičnih milj od temeljne črte. Obsega približno 64 % površine oceana in približno 95 % njegove prostornine, zato je največji življenjski prostor na našem modrem planetu. Ker je odprto morje zunaj nacionalnih pristojnosti, je še bolj kot druga območja izpostavljeno tragediji skupne dobrine. **Večstranskost in mednarodno upravljanje oceanov** sta bistvena za zaščito in uspešno upravljanje te ključne globalne dobrine. Oceani imajo vse pomembnejšo vlogo na planetu, ki se že pregreva - njegovo zdravje je treba obnoviti in vzpostaviti skupno strukturo upravljanja.

Sporazum o odprtem morju, ki se uradno imenuje Sporazum o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o BBNJ), je bil sklenjen 4. marca 2023 v New Yorku, pogodbenice ZN pa so ga sprejele 19. junija 2023. Pogajanja so trajala skoraj 20 let. Sporazum bo odločilno vplival na krepitev upravljanja oceanov. To bo dosegel zlasti s spodbujanjem ohranjanja biotske raznovrstnosti na odprtem morju ter enakopravnosti in oceanske pravičnosti z določbami o financiranju, krepitvi zmogljivosti, prenosu tehnologije, pravičnem dostopu do morskih genskih virov in njihovi souporabi ter z zagotavljanjem priznavanja interesov in prispevka domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti. Sporazum odpravlja številne vrzeli pri upravljanju oceanov, zlasti ker zagotavlja mehanizem za opredelitev, vzpostavitev in upravljanje reprezentativnih mrež morskih zavarovanih območij, pri čemer ne ogroža pristojnosti odgovornih organizacij.

Z zagotavljanjem jasnih pravil in postopkov za vzpostavitev morskih zavarovanih območij na

odprtem morju bo pripomogel k uresničitvi **cilja 30 x 30** iz Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost (do leta 2030 zaščititi vsaj 30 % oceana). Nujno je treba okrepiti tudi upravljanje človekovih dejavnosti, ki negativno vplivajo na zdravje oceanov, kot sta prekomerni ribolov in ladijski promet. Poleg tega je potreben previdnostni pristop k nastajajočim industrijam, kot sta morski geoinženiring in tvegano globokomorsko rudarjenje, v zvezi s katerima je Parlament pozval k moratoriju.

Z vključitvijo novih določb o **presoji vplivov na okolje** v Sporazum se močno povečuje preglednost dejavnosti in zagotavlja strateški okvir za okrepitev ocenjevanja in urejanja sedanjih in prihodnjih dejavnosti, da bi ublažili pomembne škodljive učinke z namenom zaščite in ohranjanja morskega okolja. Hitro in splošno sprejetje teh določb je izredno pomembno. S presojami vplivov na okolje se bo zagotovil celovitejši pregled kumulativnih učinkov različnih človekovih dejavnosti na ekosistem. Pri teh ocenah se bodo upoštevale posledice podnebnih sprememb, zakisljevanja oceanov in z njimi povezanih vplivov.

Pravičnost je rdeča nit Sporazuma o BBNJ in bo ključna za njegov globalni uspeh. Državam v razvoju daje veliko večjo težo pri odločanju in izvajanju Sporazuma s krepitvijo njihovih raziskovalnih in razvojnih zmogljivosti, in sicer z določbami o krepitvi zmogljivosti in prenosu pomorske tehnologije. Sporazum tudi prispeva k odpravljanju neenakosti s spodbujanjem pravične delitve denarnih in nedenarnih koristi potencialno zelo donosnih genskih virov na odprtem morju med deležnike, vključno z razvojem posebnega sklada za izvajanje.

Glede na to, da je **14. cilj trajnostnega razvoja** najbolj nezadostno financiran cilj trajnostnega razvoja, je potrebno **ambiciozno financiranje**, da bi zagotovili uresničitev cilja 30 x 30. Pri določanju morskih zavarovanih območij je treba upoštevati regije, ki se delno že upravljajo. Tak primer so območja z obstoječimi zaščitnimi ukrepi, kot so občutljivi morski ekosistemi, ki jih regionalne organizacije za upravljanje ribištva ščitijo pred globokomorskim ribolovom, ali določena območja posebnega okoljskega pomena. Bistveno bo tudi močno usklajevanje znotraj EU, da se zagotovi spoštovanje Sporazuma v vseh politikah EU, tudi pri sodelovanju v drugih ustreznih forumih, in prepreči kršenje določb Sporazuma pri sodelovanju v drugih organih. Potrebni je tudi več **neodvisnih raziskav**, ne le tistih na ravni industrije. Ker ima vsaj 30 organov ZN posebne določbe o oceanih, je potrebno učinkovito usklajevanje v ZN za zagotovitev, da navzkrižja interesov ne bodo ovirala učinkovitega izvajanja Sporazuma o BBNJ.

EU ima že skoraj 20 let vodilno vlogo v prizadevanjih za sklenitev zadevnega sporazuma, zato mora prevzeti vodilno vlogo tudi pri **ratifikaciji**. Soglasje k čim hitrejši odobritvi sporazuma, še pred iztekom tega mandata Parlamenta, bo jasno sporočilo, da EU misli resno glede njegovega izvajanja in da je močno zavezana temu pomembnemu sporazumu. Glasovanje o tem postopku odobritve je pravočasen mejnik v postopku ratifikacije. V okviru diplomacije zelenega dogovora je treba zagotoviti, da bo naša vodilna vloga temeljila na dejanjih in dajanju dobrega zgleda.

**PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE,
OD KATERIH JE POROČEVALKA PREJELA PRISPEVEK**

Poročevalka v skladu s členom 8 Priloge I k Poslovniku izjavlja, da je pri pripravi osnutka priporočila do sprejetja v odboru prejela prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
WWF Finland
WWF EU
Greenpeace Nordic
The Finnish Association for Nature Conservation
Seas at Risk
High Seas Alliance

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti poročevalke.